

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра управління та організації діяльності у сфері цивільного захисту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор з навчальної
та методичної роботи

к.психол.н., проф _____ О.О.Назаров

“ ” _____ серпня 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка підприємства

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки _____ 170202 «Охорона праці»

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність _____

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

факультет Цивільний захист _____

(назва інституту, факультету, відділення)

2016 – 2017 рік

Робоча програма нормативної дисципліни «Економіка підприємства»
(назва навчальної дисципліни)
за напрямом підготовки 6.170202 «Охорона праці», курсанти, студенти .

„ 29 ” серпня 2016 року

Розробники: старший викладач кафедри управління та організації діяльності у сфері цивільного захисту Гончарова Т.А.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри управління та організації діяльності у сфері цивільного захисту

Протокол від. “29 ” серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри УОДСЦЗ

(Соболь О.М.)

(підпис) (прізвище та ініціали)

29 серпня 2016 р.

Схвалено вченою радою факультету цивільного захисту

Протокол від “ 29 ” серпня 2016 року № 1

Голова вченої ради факультету цивільного захисту

(Ромін А.В.)

(підпис) (прізвище та ініціали)

29 серпня, 2016 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 1702 " <u>Цивільна безпека</u> " (шифр і назва)	Дисципліна вибору навчального закладу	
	Напрямок підготовки <u>6.170202“Охорона праці”</u> — (шифр і назва)		
Модуль 2	Спеціальність (професійне спрямування): Охорона праці	Рік підготовки:	
Змістових модулів 2		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр	
(назва)			
Загальна кількість годин 108		6-й	7-й
	Лекції		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 4 самостійної роботи студента 4.75	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	24 год.	6
		Практичні, семінарські	
		24 год.	2
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.

		Самостійна робота	
		60 год.	100
		Індивідуальні завдання: 0 год.	
		Вид контролю: диференційний залік(бсеместр)	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 0,8.

для заочної форми навчання - 0,08

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у майбутніх фахівців з базовою вищою освітою необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань з ресурсного потенціалу та механізму формування економічних результатів діяльності підприємств.

Освоєння дисципліни дозволить майбутнім фахівцям забезпечити необхідний рівень економічної обґрунтованості управлінських рішень.

Завдання: надати теоретичні знання з економіки підприємств, як суб'єктів господарювання; сформувані вміння та навички здійснення розрахунків основних економічних показників результативності функціонування підприємств, що здійснюють економічну діяльність в Україні.

У результаті вивчення навчальної дисципліни курсант\студент повинен

знати:

- економічну сутність, склад, структуру, ознаки класифікації, форми відтворення, методи нарахування амортизації й фактори формування ефективності виробничих фондів;

- поняття та склад нематеріальних ресурсів і активів підприємства;

- поняття, структуру, показники якісної й кількісної оцінки персоналу підприємства;

- особливості вартісної оцінки продукції, визначення її якості та конкурентоспроможності;

- зміст й характеристику поточних витрат;
- механізм формування й використання доходу (прибутку) підприємства;
- особливості організації основних та допоміжних виробництв підприємств;
- особливості організації інвестиційної діяльності.

вміти:

- виконувати економічні розрахунки щодо оцінки стану та ефективності використання окремих складових виробничо-ресурсного потенціалу;
- визначати ступінь впливу використання активів підприємств на кінцеві результати діяльності;
- аналізувати та прогнозувати рівні окремих економічних показників діяльності підприємств.

3. Програма навчальної дисципліни Модуль I.

Змістовий модуль 1. Підприємство, як суб'єкт господарювання.

Тема 1.1 Підприємство в сучасній системі господарювання.

Поняття, цілі та напрямки діяльності. Ринкове середовище господарювання підприємств. Правові основи функціонування.

Тема 1.2 Структура підприємства.

Сутність та функції процесу управління. Методи управління діяльністю підприємств. Організаційні структури управління підприємствами.

Тема 1.3 Капітал та виробничі фонди.

Поняття та економічна сутність основних фондів підприємства.

Видова, технологічна та виробнича структура основних фондів. Класифікація основних фондів за різними ознаками.

Вартісна оцінка основних фондів та її різновиди. Амортизація: поняття, методи нарахування.

Знос основних виробничих фондів: поняття, види, фактори впливу. Форми відтворення основних фондів та їх характеристика.

Показники оцінки структури, руху та інтенсивності використання основних фондів. Ефективність використання основних виробничих фондів та фактори, що її формують.

Тема 1.4 Оборотні кошти та нематеріальні ресурси і активи підприємства.

Сутність, склад та класифікація оборотних фондів підприємства.
Оцінка ефективності використання оборотних фондів. Сутність нематеріальних ресурсів.
Поняття нематеріальних активів. Оцінка вартості та амортизація нематеріальних активів.

Тема 1.5 Поняття, класифікація та структура персоналу.

Персонал підприємства, його склад та структура. Категорії промислово - виробничого персоналу. Формування персоналу підприємства. Якісна характеристика персоналу підприємства: професія, спеціальність, кваліфікація. Характеристика стабільності та складу персоналу підприємства. Продуктивність праці та методи її вимірювання.

Тема 1.6 Організація оплати праці робітників галузей.

Сутність заробітної плати та основні принципи її організації в сучасних умовах господарювання. Державне регулювання заробітної плати в Україні.
Системи оплати праці. Сутність тарифної системи оплати праці. Елементи тарифної системи оплати праці: тарифно-кваліфікаційний довідник, тарифні сітки, тарифні ставки.
Форми оплати праці та їх різновиди. Система посадових окладів. Планування фонду заробітної плати.

Тема 1.7. Сучасні форми організації виробництва.

Сутність організації виробництва та її роль у загальній системі виробничої діяльності підприємства. Виробнича і загальна структура підприємства.
Загальна характеристика виробничого процесу та його елементів. Класифікація виробничих процесів. Принципи раціональної організації виробничих процесів.
Організація виробничих процесів у часі.

Модуль 2.

Змістовий модуль 2. Організація економічної діяльності підприємства , її показники.

Тема 2.1. Регулювання, прогнозування та планування діяльності підприємства.

Прогнозування розвитку підприємства. Методологічні основи планування. Стратегічне, тактичне та операційне планування. Бізнес-планування.
Сутність, цілі та інструменти державного економічного регулювання.

Тема 2.2. Виробничий цикл та потужність підприємства.

Виробничий цикл, його структура та тривалість. Основні напрями скорочення виробничого циклу.

Організація виробничого процесу у просторі. Типи та методи організації виробництва.

Економічна сутність категорії “виробнича потужність”. Фактори, що обумовлюють рівень виробничої потужності. Методи розрахунку виробничої потужності. Система показників використання виробничої потужності.

Тема 2.3. Якість та конкурентоспроможність продукції.

Показники вартісної оцінки продукції: валова продукція, товарна продукція, реалізована продукція, чиста продукція, нормативно-чиста продукція.

Конкурентоспроможність продукції. Стандартизація та сертифікація продукції. Оцінка конкурентоспроможності продукції. Державний нагляд за якістю.

Тема 2.4. Виробничі витрати та ціна продукції.

Характеристика витрат на виготовлення продукції(послуг). Управління витратами на підприємстві. Собівартість продукції (послуг). Ціни на продукцію. Види цін, методи їх встановлення, фактори впливу.

Тема 2.5. Сутність, значимість та задачі нормування праці.

Класифікація витрат часу робітника та устаткування.

Види технологічних норм. Методика розрахунку технологічних норм для умов перервного та безперервного виробництва. Норма часу. Норма виробітки. Норма обслуговування. Норма штату.

Тема 2.6. Показники ефективності діяльності підприємства.

Формування доходу підприємства.

Визначення фінансового результату від звичайної діяльності підприємства.

Вимірювання ефективності виробництва.

Прибуток підприємства, його формування та використання у ринкових умовах.

Функції прибутку. Види прибутку.

Схема розподілу чистого прибутку підприємства. Фактори, що впливають на розмір прибутку.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	денна форма	Заочна форма

	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Підприємство, як суб'єкт господарювання.												
Тема 1.1. Підприємство в сучасній системі господарювання	8	2	2	-	-	4						
Тема 1.2. Структура підприємства	8	2	2	-	-	4						
Тема 1.3. Сучасні форми організації виробництва	8	2	2	-	-	4						
Тема 1.4. Поняття, класифікація та структура персоналу	8	2	2	-	-	4						
Тема 1.5. Організація оплати праці робітників галузей соціально - психологічна	8	2	2	-	-	4						
Тема 1.6. Капітал та виробничі фонди нематеріальні ресурси і активи підприємства	8	2	2	-	-	4						
Тема 1.7. Економічна сутність оборотних засобів та оборотних фондів, їх	8	2	2	-	-	4						

структура та класифікація													
Разом за змістовим модулем 1	56	14	14			28							
Модуль 2													
Змістовний модуль №2 Організація економічної діяльності підприємства , її показники.													
Тема 2.1. Регулювання, прогнозування та планування діяльності підприємства	8	2	2			4							
Тема 2.2. Виробничий цикл та потужність підприємства.	8	2	2	-	-	4							
Тема 2.3. Якість та конкурентоспроможність продукції .	8	2	2	-	-	4							
Тема 2.4. Виробничі витрати та ціна продукції.	9	2	2	-	-	5							
Тема 2.5. Сутність, значимість та задачі нормування праці.	8	2	2	-	-	4							
Тема 2.6. Показники ефективності діяльності підприємства	11	2	4			5							
Разом за змістовим модулем 2	52	12	14	-	-	26							
Усього годин за дисципліну	108	26	28	-	-	54					-	-	

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	1.1. Підприємство як господарюючий об'єкт	2
2	1.2. Основні види структури підприємства	2
3	1.3. Сучасні форми організації виробництва	2
4	2.1. Методологічні основи планування	2
5	2.3. Показники і методи оцінки якості продукції	2
6	2.5. Проблеми нормування та впровадження норм на виробництві.	2
	Разом	12

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	1.4. Визначення чисельності окремих категорій працівників	2
2	1.5. Визначення та встановлення розрядів оплати праці робітникам підприємства	2
3	1.6. Методи розрахунку амортизаційних відрахувань.	2
4	1.7. Визначення потреби оборотних коштів для підприємства.	2

5	2.2 Розрахунок виробничого циклу та виробничої програми підприємства.	2
6	2.5 Розрахунок собівартості продукції та її ціни за різними методами.	2
7	2.6 Розрахунок показників щодо оцінки ефективності виробництва. господарської діяльності.	2
8	2.6 Оцінка використання ресурсів підприємства в його господарській діяльності. Диференційний залік.	2
	Разом	16

7. Теми лабораторних занять (не передбачено)

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	1.1 Структура підприємства	4
2	1.2 Сутність підприємства та система його цілей	4
3	1.3 Концентрація, спеціалізація, кооперування, комбінування, диверсифікованість виробництва	4
4	1.4 Кадрова політика підприємства. Кадри та оплата праці на підприємстві	4
5	1.5 Єдина тарифна сітка	4

6	1.6 Спрацювання, амортизація та відтворення основних фондів	4
7	1.7 Оцінка вартості та амортизація нематеріальних активів	5
8	1.8 Тактичне та оперативне планування	5
9	1.9 Поняття виробничої програми та її показники	5
10	1.10 Якість та конкурентоспроможність продукції	5
11	1.11 Використання норм на підприємстві	5
12	1.12 Сутність та форми проявлення економічної ефективності виробництва	5
	Разом	54

9. Індивідуальні завдання (не передбачено)

10. Методи навчання

Навчання з дисципліни “Економіка підприємства” передбачає лекційні, практичні та семінарські заняття, а також консультації, та самостійну роботу курсантів та студентів. Поточний контроль проводиться на практичних та семінарських заняттях. Його основною метою є забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та слухачами у процесі навчання: виявлення рівня засвоєння теоретичного матеріалу, набуття навичок та вмінь згідно з програмою дисципліни. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, тестування, письмових робіт, обговорення питань на семінарських заняттях. При підготовці до семінарських занять передбачено написання рефератів, а також підготовка доповідей за актуальними питаннями дисципліни.

Викладання дисципліни передбачає широке використання технічних засобів навчання. Самостійна робота курсантів та студентів включає опанування основної та додаткової літератури, рішення задач та проблемних питань за методичними рекомендаціями. Під час самостійної роботи курсанти та студенти також знайомляться із положеннями законодавчих та нормативних документів, розширюють та поглиблюють знання з тем, передбачених програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль з дисципліни здійснюється у формі диференційного заліку.

11. Методи контролю

Для оцінки знань слухачів використовується поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, тестування, письмових робіт, обговорення питань на семінарських заняттях та здійснюється на кожному практичному та семінарському заняттях. У процесі вивчення дисципліни слухачі виконують дві модульні контрольні роботи. Підсумкова форма контролю – диференційний залік у 7 семестрі.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											Сума	
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	100
8	8	8	9	8	8	9	8	8	9	8	9	100

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	не зараховано з обов'язковим повторним

		дисципліни	вивченням дисципліни
--	--	------------	-------------------------

13. Методичне забезпечення

13.1. Контрольні питання для проведення підсумкового контролю (модульний контроль, диференційний залік)

Змістовний модуль № 1

1. Поняття та економічна сутність основних фондів
2. Видова, технологічна та виробнича структура основних фондів.
3. Класифікація основних фондів за різними ознаками.
4. Вартісна оцінка основних фондів та її різновиди.
5. Амортизація: поняття, методи нарахування.
6. Знос основних виробничих фондів: поняття, види, фактори впливу.
7. Форми відтворення основних фондів та їх характеристика.
8. Показники оцінки структури, руху та інтенсивності використання основних фондів.
9. Ефективність використання основних виробничих фондів та фактори, що її формують .
10. Сутність, склад та класифікація оборотних фондів підприємства.
11. Оцінка ефективності використання оборотних фондів.
12. Поняття нематеріальних ресурсів, їх види та характеристика
13. Поняття нематеріальних активів та особливості їх обліку
14. Оцінка нематеріальних активів підприємства
15. Амортизація нематеріальних активів
16. Фактори, що запобігають ефективному створенню нематеріальних активів підприємства

17. Персонал підприємства, його склад та структура. Категорії промислово-виробничого-персоналу.
18. Формування персоналу підприємства.
19. Якісна характеристика персоналу підприємства: професія, спеціальність, кваліфікація.
20. Характеристика стабільності та складу персоналу підприємства.
21. Продуктивність праці та методи її вимірювання.
22. Показники вартісної оцінки продукції: валова продукція, товарна продукція, реалізована продукція, чиста продукція, нормативно-чиста продукція.
23. Поняття конкурентоспроможності продукції.
24. Оцінка конкурентоспроможності продукції.

Змістовний модуль № 2

25. Ціна продукції: поняття, види.
26. Система цін і їх класифікація.
27. Зовнішні й внутрішні чинники впливу на процес ціноутворення.
28. Поняття якості продукції. Одиничні показники оцінки якості продукції
29. Комплексний метод оцінювання якості продукції
30. Фактори забезпечення якості продукції
31. Економічна сутність категорії «витрати».
32. Класифікація операційних витрат з метою планування, аналізу та обґрунтування прийняття економічних рішень.
33. Особливості групування витрат на умовно-постійні та умовно-змінні.
34. Поняття беззбиткового обсягу виробництва. Аналітичний та графічний методи визначення беззбиткового обсягу виробництва.
35. Собівартість продукції: поняття, елементний склад.

36. Основні аспекти застосування показника «собівартість продукції» у економічних розрахунках.
37. Особливості калькулювання видів продукції.
38. Шляхи зниження собівартості продукції на підприємствах.
39. Формування доходу підприємства.
40. Склад доходів від звичайної діяльності.
41. Фактори, що впливають на рівень доходів виробництв.
42. Визначення фінансового результату від звичайної діяльності підприємства.
43. Прибуток підприємства, його формування та використання у ринкових умовах.
44. Функції прибутку.
45. Види прибутку
46. Схема розподілу чистого прибутку підприємства.
47. Сутність організації виробництва та її роль у загальній системі виробничої діяльності підприємства.
48. Загальна характеристика виробничого процесу та його елементів.
Класифікація виробничих процесів.
49. Принципи раціональної організації виробничих процесів.
50. Виробничий цикл, його структура та тривалість.
51. Типи та методи організації виробництва.
52. Підприємство як виробнича система
53. Правові основи функціонування підприємств
54. Виробнича і загальна структура підприємства.
55. Сутність, значимість та задачі нормування праці .
56. Класифікація витрат часу робітника та устаткування.

57. Види технологічних норм. Методика розрахунку технологічних норм для умов перервного та безперервного виробництва.
58. Сутність методу вивчення витрат робочого часу спостереженням.
59. Організація праці .
60. Організація змінної праці
61. Методика побудови графіку змінності та розрахунку його основних параметрів.
62. Планування чисельності персоналу підприємства.
63. Сутність заробітної плати та основні принципи її організації в сучасних умовах господарювання. Державне регулювання заробітної плати.
64. Системи оплати праці.
65. Сутність та елементи тарифної системи оплати праці.
66. Форми оплати праці та їх різновиди.
67. Планування фонду заробітної плати.
68. Економічна сутність категорії “виробнича потужність”.
69. Фактори, що обумовлюють рівень виробничої потужності
70. Методи та послідовність розрахунку виробничої потужності підприємства.
71. Система показників використання виробничої потужності.

13.2. Плани практичних занять

Плани практичних занять наведені у додатку 1 до цієї програми.

13.3. Завдання для самостійної роботи слухачів

Завдання для самостійної роботи слухачів наведені у методичному матеріалі «Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни «Економіка підприємства».

13.4. Методичні вказівки і тематика контрольних робіт

Матеріали до контрольних робіт денної та заочної форм навчання наведені у додатку 2 до цієї програми.

13.5. Пакет комплексних контрольних робіт (ККР) для перевірки знань

Пакет ККР для перевірки знань наведений у додатку 3 до цієї програми.

14. Рекомендована література

Базова

1. Фінансова діяльність підприємств : Підручник . — 2-ге вид., перероб. і доп. — К. : Либідь, 2002 . — 384 с. — 70 екземплярів.
2. Черевко, Г. В. Економіка природокористування : Навч. посібник / Г. В. Черевко, М. І. Яцків. — Львів : Світ, 1995. — 208 с. — 5 екземплярів.
3. Самуельсон, П. Економіка: Підручник . — Львів : Світ, 1993 . — 495 с. 8 екземплярів.
4. Бойчик, І. М. Економіка підприємств : Навч. посібн. / І.М. Бойчик, П.С. Харів, М.І. Хопчан . — Львів: Сполом, 1998 . — 212 с. — 1 екземпляр.

Допоміжна:

5. Внутрішній економічний механізм підприємства: Навч. Посібник / Грещак М. Г., Гребешкова О. М., Коцюба О. С.; за ред. М. Г. Грещака. - К.: КНЕУ. 2001. - 228с.
6. Бандурка О.М., Коробов М.Я. та ін. Фінансова діяльність підприємства. - К.: «ЛИБІДЬ». 1998.
7. Бойчук І. М., Харів П. С., Хопчан М. І., Піча Ю. В. "Економіка підприємства". Навчальний посібник. - К.: „Каварелла”; Львів: „Новий світ - 2000”, 2001. - 298 с.
8. Гальчинський А. С., Єщенко П. С., Палкін Ю. І. “Основи економічних знань”. Навч. посібник. - К.: Вища шк., 1998. - 544 с.: іл.
9. Економіка підприємства: Підручник: У 2-х т. / За ред. С. Ф. Покропивного. - К.: Хвиля-Прес, 1995. - Т. 1 - 400с.; Т. 2 - 280с.
10. Економіка підприємства: Підручник / За заг. Редакцією С. Ф. Покропивного. Видання 2-ге, перероб. та доп. - К.: КНЕУ, 2001. - 528с.
11. Мочерний С. В., Чеботар С.І., Устенко О. А. “Основи підприємницької діяльності”. Посібник. - К.: Видавничий центр “Академія”, 2001. (Альма-матер) - 280с.
12. Основи підприємницької діяльності суб'єктів господарювання: Навчальний посібник. - Житомир, ЖІТІ, 2000. - 172с.

13. Семерніквіа І. О., Кравченко Н.В. „Економіка підприємства”. Навчальний посібник. - Херсон: ОЛДІ - плюс, 2003. - 312с.

14. Сідун В. А., Пономарьова Ю. В. „Економіка підприємства”. Навчальний посібник. - Київ: Центр навчальної літератури, 2003 - 436 с.

15. Інформаційні ресурси

Укладач: старший викладач кафедри управління та організації діяльності у сфері цивільного захисту,

Т.А. Гончарова

ДОДАТОК 1

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Плани практичних занять

ДОДАТОК 2

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Методичні вказівки і тематика контрольних робіт

ДОДАТОК 3

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

